

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Francisci Tvrriani Societatis Iesv, Aduersùs Magdeburgenses Centuriatores pro Canonibus Apostolorum, & Epistolis Decretalibus Pontificum Apostolicorum, Libri Quinq[ue]

Torres, Francisco de

Coloniae, 1573

VD16 T 1629

Cap. IX. Responsio ad id, quod obijcitur in epistolam Euaristi de episcopis pulsis, & de literis praefectorum adiunctis ad literas Pontificis, & quomodò non praefectorum, sed prophetarum, legendum ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-29685

in quodam tomo mittimus, & quæ sequuntur: & paulò infrà post descriptas tres sedes Patriarcharum, idem quod paulò suprà repetens, reliquas verò, inquit, vt prædiximus, in quodam tomo prolixitatem vitantes epistolæ, vobis conscriptas direximus. De primatu ergò, id est, de primatu Pontificis, non dicit se scripsisse, neque scripsit, quia nec opus quidem erat tunc, cum satis ex euangelio patèret, & nòdum nati essent hæretici, qui negarent: tomum verò, id est, catalogum de primatu ciuitatum, quamquam essent primæ & Metropoles, scripsisse eum, quid mirum, si alij, quòd sciamus, non meminerunt? an necesse est, quicquid est ab aliquo scriptum, id vt alij meminerint? vt si non meminerint, continuò fictum sit? sed quæso vos Magd. per equitatem, si idèò non creditis, scripsisse Anacletum tomum de primatu, quia eius, vt dicitis, scripti nusquam mentio fiat, & ob hanc causam suspecta & inuisa est vobis epistola Anacleti, cur contrà simili ratione non creditis, & probatis, idèò veras esse Anacleti & aliorum Pontificum epistolas, quia earum sit frequens apud alios scriptores mentio? Vt iam vestro argumento aut veras simul & falsas esse dicatis: aut nè vobiscum pugnetis, veras tantum contra mendacium vestrum, aut falsas tantum contra veritatem, cur enim apud Magdeb. plus valeat ad credendum, fictam esse epistolam Anacleti, quòd vnus particulæ eius, immò vnus verbi, nusquam fiat mentio, quam ad credendum, veram esse, quòd totius epistolæ frequenter apud alios mentio fiat? Sed in his tempus cõsumere, vt quod sentio, dicam, vereor, nè ocio abutentis esse videatur. Illud tantum addam, simili argumento negare Anabaptistas historiam in euangelio Ioannis de infirmo ad Probaticam piscinam iacente, & motum aquæ expectante, quo Magdeburgenses tomum Anacleti, quia, inquiunt Anabaptistæ, nec in vetere testamèto, nec in Iosephi libris de antiquitate rerum Iudaicarum, de Probatica piscina mentio fiat. Quibus eruditè nuper Sixtus Senensis, libro septimo suæ bibliothecæ, respondit. Pergamus respondere ad alia crimina.

Eodem argumento tomum Anacleti Magdeb. negant, quo Anabaptistæ historiam de infirmo ad Probaticam piscinam in Euang. Ioannis.

Responsio ad id, quod obijcitur in epistol. Euaristi de episcopis pulsis, & de literis præfectorum adiunctis ad literas Pontificis, & quomodo non præfectorum, sed prophetarum legendum sit, ex fide veterum exemplariorum, & ex ratione.

Cap. 9.

PRæterea etiam contra epistolam Euaristi aliquid obijciendū esse putauerūt. sic enim aiunt: Vero etiam absimillimum est, quod Euaristus epistola secunda finxit, Aegyptios suos episcopos pepulisse. Nam eo loco res Christianorum erant, vt nusquam tutò versarentur ob immanem crudelitatem persecutorum.]

Quid hoc leuius? immò quo res Christianorum magis afflictæ essent, eo facilius erat malis Christianis eijcere episcopos suos. nec enim hoc persecutores Christianorum iritasset, sed placasset potiùs, & eorum gratiã con-

ciliasset, cum ij in primis odiosi & infesti essent gentilibus, qui euangelium predicabant, quod erat munus episcoporum. Sequitur in Centurijs: simile est illud, quod vult, suas literas per omnes ecclesias Africanas legi: & dicit, ijs prefectorum literas adiunctas esse. quod (inquiunt) haud verum est. nam nec id factum esse probari potest: neque prefectis, qui sub Traiano atrocissime persequerentur ecclesiam, cum episcopis vllatenus conueniebat.]
 Haetenus accusatio coniecturalis Magdeburgensium. Si in quaestione facti coniecturis vtendum est, vbi testes desunt, age coniecturas cum coniectura conferamus, postea rem ipsam dicemus. Non adiunxisse Euaristum literis suis literas prefectorum, inde vos Magdeburgen. coniecturam ducitis, quod prefectis, qui sub Traiano atrocissime persequerentur ecclesiam, nullo modo cum episcopis Christianis conueniebat: nos contra, potuisse adiungere, inde coniecturam ducimus, quod prefecti isti, quos Euaristus dicit, tales esse potuerunt, quales illi, quos Tertullianus in libro contra Scapulam commemorat, humani, & in Christianos beneuoli, vt Vespronius Candidus, vt Asper, vt Pudens, quorum humanitatem & in Christianos beneuolentiam, Scapulæ inhumano & fero exprobrat Tertullianus. Accedunt ad hanc coniecturam Plinius Secundus, Tertullianus & Eusebius testes, remisisse postea Traianum persecutiõem Christianorum, id quod edictum eius, ab istis testibus recitatum, testatur. Quid igitur mirum, si Euaristus in prefectos quosdam humanos ac beneuolos, praesertim persecutione iam relaxata, incidit, à quibus literas sibi ex Africa tunc temporis afferri curauit, quibus permetteretur episcopis Africanis eos laicos, qui decretum Pontificis de nuptijs, quæ non decenter fierent, prohibendis, non seruarent, grauiore aliquo supplicio, praeterquam anathemate, punire non enim poterant tunc Christiani in Imperio Gentilium, sine autoritate potestatis seculi id facere. Quid, inquam, mirum fuisset, si huiusmodi literas prefectorum, literis suis Pontifex alligasset, & in Africam ad episcopos misisset? Adde, quod hodie, vt audio, apud Turcas, inter quos Christiani habitant, aliquid simile fit. Saepè enim Patriarchæ & episcopi à praesidibus prouinciarum, quos Baxas vocant, literas impetrant, vt liceat episcopis aliqua grauiore pena afficere, vt damnare ad triremes eos, qui in religione nostra peccarunt. Accedit huc, quod multi ex prefectis & alijs magistratibus veniebant tunc ad fidem, licet magistratus & alios gradus dignitatis amitteret, vt ex Cypriani ad Successum episcopum epist. 9. lib. 5. & Origenis contra Celsum libro 3. immò ex ipsa Plinij epistola ad Traianum, perspicui potest. Quare non mirum fuisset, si opera eorum Christianorum, qui aliquando magistratus gentiliu gessissent, literas à prefectis gentilium, siue propter propinquitatem, siue propter amicitiam, siue propter accepta beneficia, siue propter aliam necessitudinem eorum inter se, literas ab eis Pontifex Euaristus impetrasset. Sed licet omnes istæ haetenus coniecturae sint, quæ ita rem esse non conuincant, tamen quia plures sunt ac probabiliore, & ad defendendum pertinent, quæ æquior pars est,

*Euseb. libro 3.
 hist. c. 33.
 Tert. in Apo-
 log. c. 12.*

cur vna coniectura sola atrocitatis Traiani, vt isti dicunt, quæ non ad vniuersum tempus Traiani, sed ad partem pertinet, plus ad accusandū epistolam Euaristi sanctissimi Pontificis mouere debeat, q̄ tot nostræ ad defendendum? Sed hæc tenens ex coniecturis ad cōiecturam responsum sit. Proferamus iam veritatem, cui istæ omnes coniecturæ cedant. In exemplari vetustissimo Vaticanæ bibliothecæ, & in altero æquè vetusto bibliothecæ Florentinæ S. Marci, quæ cuius paulò curiosiori videre, cum volet, Romæ & Florentiæ licebit, non præfectorum, sed pphetarum scriptum est. Quod ipsum Magdeburgenses si in exemplaribus nostris, quæ in publico feruntur, legissent, fortasè magis, quo minùs hoc intelligerent, reprehendissent. Quid enim hoc, dicerent, ad decretum Euaristi? quorsùm literas pphetarū literis Pontificis decretalibus alligari? quænam istæ literæ pphetarum, quæ simul cum literis Pontificis per omnes ecclesias Africanas legēdæ erant, vt quod de nuptijs decretum erat, seruaretur: qui non seruaret, iustè puniretur: immò hoc de literis pphetarum, quod priùs scriptum erat, ab eo mutatum puto in literas præfectorum, qui non intellexit, quas literas pphetarum Pontifex diceret. Itaq; totum hoc fabulosum istis visum fuisset. Vnde multo audaciùs ac confidentiùs totam epistolam Euaristi reieciissent. Cum tamen nihil potuerit nec opportunius, nec accommodatius à Pontifice fieri aut scribi: neq; quod magis necessariū esset, si, quas pphetarum literas dicat, semel intelligatur. An nō necesse erat, vt literæ decretales Pontificis, quas ad Africanos episcopos Pontifex mittebat, & per omnes ecclesias Africanas legi volebat, ab omnibus intelligerentur? Quis hoc neget? Sic enim Pontifex scripsit: Hæc cūnta recitanda per omnes ecclesias Africanas scripta dirigit: vt de ijs, quæ iniquè laudātur, si quid tale pbari poterit, iudicium fiat: & inhibita coerceantur: & præterita mala, & illicita coniugia, si doceantur admissa, digna seueritate corripiantur. Ad laicos ergo literæ istæ decretales Pontificis pertinebant, qui cum nō Latine, sed Punice intelligerent, necesse fuit, vt Pontifex literas pphetarum, id est, interpretū adiungeret. habebat enim apud se Pontifex (quis enim hoc dubitet?) linguarū interpretes, & quidem pbata fidei, quorū operā quotidie opus erat, cum tam ingens ecclesiarum Africanarum iam tunc multitudo esset. Vocari autem interpretes linguarum siue sermonum, pphetas, nemo est qui ignoret, qui vel duas Pauli ad Corin. epist. legerit, & Hieremiam cap. 23. qui pphetias linguæ dixit, quem locum imitatus est Apostolus. Præterea esse sic intelligendum, id est, de literis huiusmodi pphetarum, hoc est, interpretum, & non præfectorum, ex ipsa epistola, si quis paulo attentius consideret, elici potest. Etenim si literæ præfectorū fuissent, quid opus erat, vt eas episcopi Africani ad omnes ecclesias mitterent, vt in omnibus ecclesijs legerentur? Si per literas istas præfectorū potestas episcopis dabatur, vt eos, qui decretum de nuptijs non seruarent, possent, si vellent, supplicio aliquo grauiore afficere, quod ad potestatem gladij pertinuisset, quam fideles inter-

*lectio vera
in epistola
Euaristi ex
vetustissimis
exemplaribus.*

I. Cor. 14.

I. Cor. 12. 14.

ter gentiles exercere auctoritate sua non poterant, an non satis erat, aut nō tutius & cautius, eas ipsas literas apud episcopos seruari, quàm cum literis Pontificis ad omnes ecclesias mitti, & eas publicè recitari? Atquē non hoc fit, neque fieri opus est, cum episcopi aut patriarchæ inter Turcas eiusmodi literas, vt paulò antè docebam, ab illis præsidibus prouinciarum, quos Baxas Turci appellant, impetrant. Restat igitur, vt sicut in vetusto exemplo legimus, sic legendum sit, quod & ratio ipsa satis per se confirmat, & necessitas ac consuetudo, quæ ex apostolica traditione manauit. Semper enim in ecclesia fuerunt interpretationes linguarum, siue sermonum. Cæterum si benedixeris (inquit) spiritu, qui supplet locum idiotæ, quomodò dicet, Amen, super tuam benedictionem? quoniam quid dicas, nescit. Nam tu quidem benè gratias agis, sed alter non ædificatur. Quid prodesse poterant Euaristi literæ decretales de nuptijs prohibendis, si non, vt decebat, fierent, si quid literæ dicerent, nesciebant? Quid isto suo decreto Pontifex Euaristus apud Pœnos profecisset, si lingua eis locutus fuisset? neq; fuisset simul qui prophetaret? Misit igitur Pontifex literas, quæ lingua loquebantur, & cum eis simul literas, quæ prophetarent. Quas idcirco literas prophetarum vocauit, id est, interpretum. Sed dicet fortassis aliquis ex limatulis istis, cur non potiùs dixit Pontifex interpretationem literarum, quàm literas prophetarum? Ecquid interest, sic, an secùs, dicere, si vtrunque idem valet? Qui enim dixit interpretationes sermonum, & rursùs vnus interpretetur: idem dixit, prophetæ duo aut tres dicat. At secùdum istum dicere debuisset, Interpretationes à duobus aut tribus fiant. Sed nihil interest. Qui enim interpretatur, dicit: & quod interpretatur, ipsius efficitur, non vt authoris, sed vt interpretis. Quis enim, cum audit dici sermonem interpretis, nō statim intelligit dici interpretationem sermonis? Sic cum Pontifex Euaristus literas prophetarum, id est, interpretum, suis adiunxisse dicit, nihil aliud intelligimus, neque intelligere cum ratione possumus, quàm sermonem interpretum, id est, interpretationem literarum ab interpretibus factam, quam literis suis alligauit.

Responsio ad id, quod contra epistolam Victoris obiicitur, & quomodò, & quamobrè, non ad Theophilum Casareæ Palæstinæ scripserit Victor, & cuius Alexandria esset episcopus ille Theophilus, ad quem scripsit, & quomodò ex hac ignoracione profectus sit error Magdeburgensium, & quomodò ex ipso Eusebio Casareensi, & ex ipsa epistola Victoris demonstratur, neque scripsisse, neque scribere debuisse ad Theophilum Casareæ: & quare Magdeburgenses studuerunt, vt hæc epistola Victoris ficta esse videretur. Item quomodò ex ijs, quæ Polycrates ad Victorem scripsit, videatur agnouisse eum caput ecclesiæ, & quomodò hoc ipsum ex Irenæo clariùs adhuc demonstratur. Cap. 10.

Notà.